

Amint látjuk, a nyert értékek a 25 éves kortól kezdve 15% alatt maradnak. A legkisebb érték az 55—60 éves kornak megfelelő 9,8%.

A vörösfenyő biológiai felsőmagassági szórásmezejének a fentiekben kimunkált adatai megítélésem szerint feltétlenül alkalmasabbak a hazai vörösfenyő termőhelyek minősítésére, mint a jelenleg használatos *Greiner-féle* vörösfenyő fatermési tábla. Ha a *Greiner-féle* fatermési tábla megfelelő szélső szám-sorait a biológiai felsőmagasságra átszámítva beleillesztjük a vörösfenyő biológiai felsőmagassági szórásmezejébe, ugyanazt bizonyítjuk, amit *dr. Magyar J.* főbb fafajaink átlagmagassági szórásmezejének vizsgálata során — és a vörösfenyőre is — már bizonyított: hogy az így nyert szórásmező lényegesen szűkebb vörösfenyveseink valóságos szórásmezejénél.

A gyakorlat tehát új, korszerű fatermési táblákat igényel. Erdőgazdálkodásunknak ez az igénye a vörösfenyőre is vonatkozik.

Összefoglalás

1. Egy-egy termőhely termőképességét a rajta álló faállomány átlagmagasságánál sokkal jobban kifejezi a kérdéses állomány biológiai felsőmagassága. Ezért vörösfenyős termőhelyeink értékelésében is át kell térnünk a biológiai felsőmagassággal jellemzett szórásmezőre.

2. A *dr. Magyar J.* mértani haladványos módszerével tíz termőhelyi osztályra bontott felsőmagassági szórásmező alkalmasabb a hazai vörösfenyő termőhelyek minősítésére, mint a jelenleg használatos *Greiner-féle* fatermési tábla, melynek szórásmezeje lényegesen szűkebb vörösfenyveseink valóságos szórásmezejénél.

3. A mértani haladványos módszerrel tíz részre bontott biológiai felsőmagassági szórásmezőben az osztályok közötti koronkénti %-os különbség a 25 éves kortól kezdve 15% alatt marad.

Hozzászólás a fenyőmagvetéses erdőfelújításhoz

Az *Erdő* című folyóirat március havi számában *dr. Kollwenz Ödön* által említett baranyajenői erdőterületen, amely a 33-as zselicségi erdőgazdasági tájhoz tartozik, az erdeifenyő elegyaránya erősen csökkenő. A néhány hektárnyi vágásérett, elegyetlen, a vágásérett és közel vágásérett állományokban elszórtan elhelyezkedő csoportok kitermelése után (kb. 1957—1980-ig) az 518 hektáros baranyajenői erdőterületen az erdeifenyő, mint állományt alkotó és mint elegyfa is eltűnne az erdőterületről. Ennek okait kutatva, az alábbiakat figyeltem meg.

A 80—60 éves korhatár közti állományokban egyáltalán nincs, vagy csak elvétve akad néhány erdeifenyő, míg a 60 évesnél idősebb erdőrészekben igen szép növekedésű egyedek találhatóak úgy szálankénti, mint csoportos elegyedésben.

Ezek az egyedek minden valószínűség szerint természetes úton települtek meg és különösebb emberi gondozás, ápolás nélkül fejlődtek ki a fényigényes vagy az árnytűrő fajok gyűrűjében.

Az ugyanilyen termőhelyi adottságokkal rendelkező, fiatal és középkorú állományokban a törvényszerűségek alapján kellene, hogy legyen erdeifenyő. Idős emberektől nyert tájékoztatás és a található tuskómaradványok tanúsága szerint ezeken a te-

rületeken részben elegyetlenül, részben elegyfaként mindenütt jelen volt régebben az erdeifenyő.

Újulatlan ma is találkozunk gyengébb záródású erdőrészekben. Feltehető, a régebben tarravágott állományok alatt és körzetükben is kellett, hogy legyen. A háborús időszak fokozott, egyben szakszerűtlenebb kitermelése, az ápolási munkák teljes elmaradása, illetve késői elvégzése miatt a gyorsan feltörő gyertyán és ezüsthárs-sarjak alatt a fenyőújulat feltehetően elpusztult.

A felszabadulást követő években a letarolt területeket nagyobb részben fenyővel újították fel. Ezek azonban a több éves vágásterületet elgyomosodott-cserjésedett talaján kellően nem fejlődhettek, az igen erős sarjakkal versenyezni nem tudtak, alászorultak és megsemmisültek.

Az idősebb állományokban megtalálható fenyőújulat megmaradása részben gondozással, részben pedig gyom- és újulatmentes talajon a jelenleginél bőségebb maghullásból, sűrűn keletkezett fiatalosokkal magyarázható. Ez a folyamat jelenleg is megfigyelhető. A korhadásban levő tuskókba és a közelükben hullott magvakból kelt csemeték a viszonylag gyommentes, a tuskók elkorhadásából képződő, humuszdúsabb talajon oly erőteljesen növekednek, hogy versenyképesek gyorsan növő fafajokkal is.

Ezen megfigyeléseimet igyekeztem hasznosítani az első kísérleti magvetésemmel. Első évben gyom- és cserjementes területet választottam, majd évről évre kedvezőtlenebb időjárási, termőhelyi viszonyok és körülmények mellett is sikerre vezettek a magvetéssel történő vágásfelújítások.

További próbálkozásokat is végeztem abból a célból, hogy a magvetéseimet a természetnek megfelelő időpontban és még olcsóbban végezhessem el. A gyakorlat azt mutatta, hogy a vetőmagot nem kaphattam meg időre és a vetésidő emiatt április közepe utánra tolódott. Ez eltér a természet rendjétől, amely az első meleg lég-hullámok megérkezésével, azaz március hó végével kipergeti és szétszórja a fákon maradó tobozokból a magot. A gyakorlatban ekkor fejeződik be a tobozpergetés. Ebből származik a késedelem, amelyet a tobozok felrakásával és tűzdelésével szándékoztam kiküszöbölni. Ezen kísérletem több okból kifolyóan csak részben sikerült, azonban nem kétséges, hogy egy-két évi tapasztalat és módosításkiválasztás után kielégítő lesz az eredményem.

Az a cél lebegett a szemem előtt, hogy a vágásterületen úgyszólván költség nélkül megtermeljem az erdő felújításához szükséges, kivánt minőségű csemetét és ismerve az azonnali felújítás előnyeit: más szervtől a cél érdekében függetleníthessem magamat. A vágásfelújításnak igen meggyőző példája látható a baranyajenői 17/C erdő részben, ahol az azonnali és az egy évet későbbi erdősítés közt öt év múltán máris 3 évnek megfelelő növedékkülönbözöt állapítható meg.

Az erdei talajban nevelt csemeték átültetése a dr. Kollwentz kartárs által említett módon megoldottnak tekinthető. Erre a célra 3 cm széles, 20 cm hosszú, 5 mm vastag, fecskefarok-szerűen kiélezett fanyéllal ellátott eszközt készítettem. Ezzel a szerszámmal a gyökeres talajból fellazítás nélkül kiemelhető a fészkekben levő, felesleges csemete. Az átültetés gyorsabb, olcsóbb a szokásos ültetési módnál és a csemete kezelési, szállítási hibalehetőségeinek kiküszöbölésével az eredményessége tökéletesebb. Nem hagyható figyelmen kívül a helyszínen nevelt csemeték származásából eredő előny sem.

Frigyesi Nándor

